

De controle op de private bewakingsondernemingen: een stand van zaken

FRANK HUTSEBAUT EN
TOM PEPERSTRAETE*

INLEIDING

De bedoeling van dit artikel is om een overzicht te geven van de regelgeving met betrekking tot de overheidscontrole op de private bewakingsondernemingen. De aanwezigheid van dergelijke ondernemingen in ons land kan bezwaarlijk een recent fenomeen worden genoemd. Zo kunnen de burgerwachten die tijdens de revolutiedagen van 1830 werden opgericht, als een verre voorloper van de het fenomeen private veiligheidszorg worden aanzien. Ook toen al waren bepaalde groepen binnen de maatschappij de mening toegedaan dat de reguliere ordediensten niet bij machte waren om het particuliere bezit van de burgers voldoende in bescherming te nemen¹, een visie die veel gelijkenissen vertoont met de houding die klanten van private bewakingsondernemingen in de huidige context aannemen.

Een belangrijke rode draad doorheen deze geschiedenis is echter ook de argwanende houding van de overheid ten aanzien van de privatisering van de veiligheidszorg. In dit opzicht wordt ondermeer gesteld dat het afstappen van het gewelds- en opsporingsmonopolie kan leiden tot private justitie, klassenveiligheid en diverse schendingen van de grondrechten van de burger².

Gezien deze delicate context nam de wetgever begin jaren '90 ondermeer afstand van de situatie waarin het doen en laten van private veiligheidsinitiatieven werd gereguleerd door de wet tot verbod van private milities³. Deze wet voorzag dat aan private bewakingsondernemingen, als commerciële entiteiten, een uitzonderingsstatuut werd verleend om als "toegelaten private milities" hun diensten aan te bieden aan derden, dit in tegenstelling tot niet-commerciële groeperingen van politiek aard. Het artificiële karakter van de regeling in kwestie liet echter niet toe dat de private bewakingsondernemingen op een bevredigende manier werden gecontroleerd of aan vastliggende toelatingsvoorwaarden werden onderworpen⁴. Eind jaren '80 ging men zodoende over tot de creatie van een wettelijk kader dat zich specifiek zou richten op de private bewakingsondernemingen, wat resulteerde in de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private veiligheid⁵.

Naast de private bewaking wenste men echter ook de sector van de private opsporing te saneren. Concreet gebeurde dit aan de hand van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective⁶. Hoewel het de initiële bedoeling was om tezelfdertijd ook de ondernemingen voor veiligheidsadvies, als derde luik van de private veiligheidszorg⁷, onder overheidscontrole te plaatsen, werd dit pas in juni 2004 generaliseerd⁸. Tenslotte werkte men eind vorig jaar ook een aangepast wettelijk kader voor de veiligheidsdiensten die actief zijn binnen de openbare vervoersmaatschappijen⁹. Op deze wijze beschikt de wetgever op dit moment over een uitgebreid wettelijk kader waarin diverse controlemechanismen liggen vervat die moeten toelaten om de misbruiken binnen de verschillende takken van de private veiligheidszorg tot een minimum te herleiden.

Binnen de waaier aan private veiligheidsinitiatieven vormen de bewakingsondernemingen een sterk vertegenwoordigde groep. Zo telt ons land op dit ogenblik ongeveer 150 bewakingsondernemingen waarin ruim 20.500 bewakingsagenten actief zijn¹⁰. Als gevolg van de snelle evoluties op de private bewakingsmarkt was men bovendien genoodzaakt om het controle- en sanctiesysteem, door middel van uitvoeringsbesluiten of wetswijzigingen, op geregelde tijdstippen aan te passen of te herzien. Daar de wet tot regeling van de private veiligheid reeds vijf maal werd gewijzigd en op dit moment door een zeventigtal uitvoeringsbesluiten wordt ondersteund, lijkt het interessant om in dit artikel een overzicht op te stellen van de wettelijke middelen waarover de overheid thans beschikt om onregelmatigheden binnen de private bewakingssector, als de meest omvangrijke groep binnen de private veiligheidszorg, het hoofd te bieden.

In functie van de overzichtelijkheid zal hierbij een onderscheid worden gemaakt tussen de proactieve overheidscontrole, de controle ten aanzien van middelen en methodes die worden aangewend tijdens de uitvoering van bewakingsactiviteiten en de reactieve overheidscontrole¹¹.

Vermeldenswaardig is het gegeven dat de private bewakingsondernemingen, door middel van de betaling van een jaarlijkse retributie¹², zelf instaan voor de financiering van de controles die op hun sector worden uitgevoerd. De wetgever voorzag hiertoe in de oprichting van een *Fonds voor de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen, de interne bewakingsdiensten en de privé-detectives*¹³. Bij Koninklijk Besluit werd bepaald welk bedrag, afhankelijk van het omzetcijfer dat in het voorgaande boekjaar werd gerealiseerd, er jaarlijks door de bewakingsonderneming moet worden betaald¹⁴.

1. DE PROACTIEVE OVERHEIDSCONTROLE

Een belangrijke doelstelling die in 1990 aan de wet tot regeling van de private veiligheid werd meegegeven was de verbetering van de kwaliteit van de door de bewakingsondernemingen aangeboden diensten¹⁵. In eerste instantie wenste men dit te realiseren door een overheidsorgaan aan te stellen dat zich ondermeer zou gaan richten op de controle van de instroom van individuen en ondernemingen op de bewakingsmarkt. Meer concreet gebeurde dit door de bewakingsondernemingen aan een vergunningsverplichting te onderwerpen en de uitvoering van bewakingsopdrachten door individuele bewakingsagenten te koppelen aan het dragen van een identificatiekaart.

Zowel de vergunning als de identificatiekaart worden uitgereikt door de Minister van Binnenlandse Zaken indien de vragende partij voldoet aan de toelatingsvoorwaarden zoals opgenomen in de wet tot regeling van de private veiligheid¹⁶. In de praktijk wordt deze primaire controle, net zoals de controles die hieronder zullen worden besproken, uitgevoerd door de Directie Private Veiligheid¹⁷.

1.1. De proactieve controle ten aanzien van de bewakingsondernemingen

Bij het verlenen van vergunningen aan bewakingsondernemingen wordt de Minister van Binnenlandse Zaken geadviseerd door de Veiligheid van de Staat en door de Procureur des Konings van de vestigingsplaats van de onderneming of door de Minister van Justitie¹⁸. Dit advies is evenwel niet bindend. Er mag worden aangenomen dat de adviserende functie vooral is bedoeld om, op basis van de informatie verleend door beide

instanties, een eventueel gerechtelijk verleden van de vragende partijen vroegtijdig te kunnen detecteren¹⁹.

Tevens beschikt de Minister van Binnenlandse Zaken, net zoals bij het verlenen van vergunningen aan privé-detectives, over een zekere appreciatiebevoegdheid. Dit houdt in dat zelfs indien de aanvragende bewakingsonderneming aan alle eisen tot het krijgen van een vergunning voldoet, de Minister van Binnenlandse Zaken alsnog kan weigeren deze vergunning te verlenen²⁰. De discretionaire bevoegdheid wordt afgebakend door het redelijkheidsbeginsel en de Raad van State waakt over de objectiviteit van de eventuele weigeringsbeslissingen²¹. Het is overigens zo dat de Minister van Binnenlandse Zaken bij wet verplicht is om het verlenen of het weigeren van een vergunning steeds te motiveren²².

De bewakingsondernemingen die een vergunning willen verwerven, dienen in regel te zijn met alle wettelijk bepaalde voorwaarden inzake personele, organisatorische, technische en infrastructurele middelen²³. Bovendien wordt er bij het uitreiken van vergunningen rekening gehouden met het specialiteitsbeginsel²⁴. Dit houdt in dat een onderneming enkel de bewakingsactiviteiten kan uitoefenen die expliciet in de verleende vergunning worden vermeld²⁵. Op deze wijze is het voor de wetgever mogelijk de competentie van de betrokken bewakingsonderneming in rekening te brengen en uit te sluiten dat nieuwe, onervaren ondernemingen zich onmiddellijk zouden gaan toeleggen op meer risicovolle activiteiten, zoals het vervoer van waarden. In dit opzicht is tevens de tendens zichtbaar dat het merendeel van de bewakingsondernemingen zich door de jaren heen ging beperken tot een klein aantal activiteiten. Enkel de grote spelers op de private veiligheidsmarkt beschikken vandaag de dag over een vergunning die toelaat om alle wettelijk bepaalde bewakingsactiviteiten uit te oefenen²⁶.

De vereisten ten aanzien van de bewakingsagenten, die hieronder worden besproken, kunnen daarenboven niet worden losgekoppeld van de vergunningsverplichtingen ten aanzien van de bewakingsondernemingen als dusdanig²⁷. Tevens moet er worden aangestipt dat het voor derden verboden is om gebruik te maken van de diensten van een niet-vergunde bewakingsonderneming²⁸.

Naast de algemene verplichting om aan alle eisen van de wet tot regeling van de private veiligheid te voldoen werden een aantal specifieke verplichtingen enigszins nauwkeuriger omschreven. Zo moet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van een bewakingsonderneming gedekt worden door een verzekering, afgesloten bij een erkende verzekeringsonderneming²⁹. Verder werden er bij Koninklijk Besluit ook een aantal technische minimumvereisten vastgelegd³⁰. Hierin werd bijvoorbeeld bepaald dat er op de exploitatiezetel van de bewakingsonderneming voldoende communicatiemogelijkheden met de politiediensten aanwezig moeten zijn. Ook moet de onderneming beschikken over een afzonderlijk beveiligd lokaal waarin alle klantendossiers of andere confidentiële gegevens kunnen worden bewaard. Tenslotte kan ook worden opgemerkt dat het model van de werkkleding die door de bewakingsagenten wordt gedragen, moet worden goedgekeurd door de Minister van Binnenlandse Zaken³¹. Deze kleding mag geen aanleiding geven tot verwarring met de agenten van de openbare macht, wat ook het geval is voor de voertuigen die door de bewakingsondernemingen worden ingeschakeld.

De vergunningen worden verleend voor een periode van vijf jaar en kunnen voor gelijke termijnen worden vernieuwd³². Een aanvraag tot vernieuwing van de vergunning moet zes maanden voor het aflopen van de bestaande vergunning worden ingediend bij de Directie Private Veiligheid. Bij Koninklijk Besluit werd bepaald welke *bescheiden en inlichtingen* bij een vergunningsaanvraag aan de bevoegde instanties moeten worden overgemaakt³³. Zo is de bewakingsonderneming bijvoorbeeld verplicht om duidelijk te vermelden voor welke bewakingsactiviteiten er een vergunning wordt aangevraagd en om een overzicht op te stellen van het uitvoerend en leidinggevend personeel dat binnen de onderneming werkzaam is.

Gedurende 2003 werd aan 24 bewakingsondernemingen een vergunning verleend en werden een zestal vergunningen verlengd. Ook werden er 3 vergunningen geweigerd en wensten 7 ondernemingen hun vergunning vrijwillig in te trekken³⁴.

1.2. De proactieve controle ten aanzien van het bewakingspersoneel

Naast de bewakingsondernemingen op zich worden ook de individuele medewerkers van deze ondernemingen aan een uitvoerige screening onderworpen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen uitvoerend en leidinggevend personeel. Omdat de verschillen qua vereisten tussen deze groepen eerder gering zijn, worden beiden hier samen behandeld.

Een eerste voorwaarde sluit personen met een welbepaald strafrechtelijk verleden uit van het bewakingsberoep. Personen die de werkelijke leiding hebben van een bewakingsondernemingen mogen in het verleden niet veroordeeld zijn geweest, ook niet met uitstel, tot enige correctionele of criminele straf, bestaande uit een geldboete, een werkstraf of een gevangenisstraf³⁵. Ten aanzien van het uitvoerend personeel geldt vooreerst de algemene regel dat men niet mag zijn veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste zes maanden, wegens enig misdrijf³⁶. Naast deze open categorie waarin geen rekening wordt gehouden met de aard van de feiten, worden ook de uitvoerende personeelsleden die werden veroordeeld tot een gevangenisstraf van ten minste drie maanden wegens slagen en verwondingen, uit de bewakingssector geweerd. Tenslotte maakt de wet tot regeling van de private veiligheid ook melding van een aantal misdrijven waarvoor men geenszins mag zijn veroordeeld. Het gaat hierbij ondermeer over oplichting, aanranding van de eerbaarheid of de vorming van een criminele organisatie.

De vereisten inzake het ontbreken van een strafrechtelijk verleden werden door de jaren heen meermaals aangescherpt, wat er op wijst dat de wetgever door de jaren heen steeds meer belang toekende aan de betrouwbaarheid van de personen die actief zijn in de bewakingssector³⁷.

Nauw verbonden aan het uitsluiten van personen met een strafrechtelijk verleden, zijn de vereisten in verband met de beroepsdeontologie. Deze bepalingen stellen dat het uitvoerend en leidinggevend personeel moet voldoen aan de moraliteitsvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van bewakingsactiviteiten en geen feiten mogen hebben gepleegd die, zelfs al leidden ze niet tot een veroordeling, een ernstige tekortkoming van de beroepsdeontologie uitmaken en raken aan het vertrouwen van de betrokken persoon³⁸. De deontologische vereisten waren reeds langer van toepassing op de privé-detectives maar zijn sinds 1999 ook van toepassing op de bewakings-

sector³⁹. Zowel de bewakingsondernemingen als de overheid waren immers van mening dat het afleveren van een bewijs van goed zedelijk gedrag te weinig garanties bood en moest worden aangevuld door een meer doorgedreven screening⁴⁰. In de praktijk is het zo dat de uitvoerende bewakingsagent, die bij een bewakingsonderneming in dienst wenst te treden, een attest "instemming veiligheidsonderzoek" moet ondertekenen waarin hij aan controlerende overheid de toestemming verleent om een dergelijk onderzoek uit te voeren. Indien de betrokken agent weigert het attest tot toelating te ondertekenen of indien er tijdens het beknopte onderzoek feiten worden vastgesteld die in strijd zijn met de beroepsdeontologie en deze door een meer uitvoerig onderzoek worden bevestigd, wordt hij niet tot de functie toegelaten.

Vervolgens poneert de wet tot regeling van de private veiligheid een aantal voorwaarden inzake de opleiding, de vorming en de ervaring van het bewakingspersoneel⁴¹. Zo moet het leidinggevend personeel over een bekwaamheidsattest opleiding leidinggevend personeel beschikken⁴². Om dit te bekomen moet er een opleiding van minimum 72 uur worden gevolgd bij een erkende instelling.

Voor het uitvoerend personeel liggen de zaken enigszins complexer. Vooreerst dienen deze personen een algemeen bekwaamheidsattest te verwerven, waarmee de bewakingsactiviteiten tot bescherming van roerende of onroerende goederen of het beheer van alarmcentrales kunnen worden uitgevoerd⁴³. Voor de uitvoering van andere bewakingsopdrachten dienen de bewakingsagenten bijkomende specialisatiemodules te volgen⁴⁴. Tevens moet het uitvoerend personeel eenmalig een psychotechnisch en medisch onderzoek ondergaan⁴⁵.

Belangrijk inzake de opleiding van bewakingspersoneel is dat ook de opleidingsinstellingen aan enige vorm van overheidstoezicht zijn onderworpen. Deze instellingen dienen over een erkenning beschikken, verleend door de Minister van Binnenlandse Zaken en dit voor een termijn van vijf jaar⁴⁶. Bij het verlenen van deze erkenning houdt de minister rekening met de bekwaamheid van de instelling om het lessenprogramma op een correcte wijze te organiseren, de zorgvuldigheid waarmee de instelling haar verplichtingen nakomt en de deontologie van de opleidingsinstelling.

Vervolgens verbiedt de wet tot regeling van de private veiligheid expliciet dat het uitvoerend en het leidinggevend personeel van de bewakingsondernemingen tegelijkertijd het beroep van privé-detective, fabrikant van wapens of munitie en handelaar in wapens of munitie uitoefent⁴⁷. Ook kan de Minister van Binnenlandse Zaken in verband met andere beroepen, die niet in het desbetreffende artikel van de wet tot regeling van de private veiligheid werden opgenomen, ad hoc beslissen dat de gelijktijdige uitoefening van deze beroepen met een functie in de bewakingssector, een potentieel gevaar inhouden voor de openbare orde of de veiligheid van de Staat en zodoende niet met het bewakingsberoep mogen worden gecombineerd.

Bovendien is er een sperperiode van toepassing na het bekleden van bepaalde openbare ambten⁴⁸. Zo stelt de Wet tot regeling van de private veiligheid dat zowel het uitvoerend als het leidinggevend personeel van de bewakingsondernemingen sinds vijf jaar geen lid mag zijn geweest van een politiedienst, een inlichtingendienst of enige andere instantie die voorkomt op een door de Koning te bepalen lijst van openbare of militaire ambten⁴⁹. Met deze bepaling probeert men een te sterke verwevenheid tussen de publieke en de private veiligheidsactoren tegen te werken en zo het ontstaan van grey policing⁵⁰ te vermijden⁵¹.

Indien een uitvoerend of leidinggevend personeelslid voldoet aan alle voorwaarden gesteld in de wet tot regeling van de private veiligheid en de bijhorende uitvoeringsbepalingen, wordt er door de FOD Binnenlandse Zaken een identificatiekaart uitgereikt⁵². In 2003 werden 4.076 kaarten afgeleverd⁵³. In 24 gevallen voldeed de aanvrager niet aan de wettelijk bepaalde eisen en werd de kaart geweigerd.

De bewakingsagenten moeten deze kaart tijdens de uitvoering van hun activiteiten steeds bij zich dragen en op vraag van de bevoegde personen kunnen voorleggen.

1.3. De proactieve overheidscontrole in de praktijk.

Zoals reeds werd aangegeven wenst de overheid met de toelatingsvoorwaarden ten aanzien van de bewakingsondernemingen en het bewakingspersoneel de kwaliteit van de private veiligheidszorg op peil te houden. Een eerste fenomeen dat dit voornemen echter in de weg lijkt te staan is het probleem van de schijnzelfstandigen.

Met de notie "schijnzelfstandigen" wordt gewezen op de bewakingsondernemingen die onrechtmatig beroep doen op het zelfstandigenstatuut binnen een coöperatieve vennootschap⁵⁴. Meer bepaald engageren deze vennootschappen bewakingsagenten die bereid zijn als coöperant voor de vennootschap te werken en in beperkte mate in het kapitaal te participeren. De zelfstandige bewakingsagenten ontvangen echter een vergoeding die niet in verhouding staat met de gerealiseerde winst van de onderneming. De vergoeding is bovendien afhankelijk van het aantal gepresteerde uren. Hoewel hij formeel een zelfstandige is, functioneert de bewakingsagent feitelijk in een werknemer-werkgever verhouding met de vennootschap. Deze werkwijze resulteert in een sterke reductie van de sociale lasten voor de betrokken coöperatieve vennootschappen, waardoor deze in staat zijn om hun diensten tegen dumpingprijzen aan te bieden op de bewakingsmarkt. Naast deze marktverstoringseffecten is het tevens zo dat de bewakingsagenten in kwestie nauwelijks sociale bescherming genieten, wat uiteraard afbreuk doet aan de kwaliteit van de bewakingssector⁵⁵.

Daar de wet tot regeling van de private veiligheid geen bepaling bevatte die de overheid toeliet om de schijnzelfstandigen op een adequate manier aan te pakken, werd in 1997 een wijziging aangebracht in de regelgeving in kwestie waardoor iedere rechtspersoon of natuurlijke persoon die *anders dan in het verband van een arbeidsovereenkomst* activiteiten van bewaking uitvoert, als bewakingsonderneming werd beschouwd⁵⁶. Door deze wijziging werden alle zelfstandige bewakingsagenten die hun diensten aanboden aan één enkele bewakingsonderneming en hierbij hiërarchisch ondergeschikt waren aan deze onderneming, aanzien als een éénmansbewakingsonderneming die aan dezelfde vergunningsvereisten moest voldoen als iedere andere reguliere bewakingsonderneming⁵⁷.

Na een klacht van een tweetal coöperatieve vennootschappen bij het Arbitragehof werd de bewuste wijziging evenwel nietig verklaard⁵⁸. Zodoende ontbreekt het de actoren binnen de sector die de strijd willen aanbinden tegen de schijnzelfstandigen aan enig wettelijk middel. Wel werd in april 2003 een partnerschapsovereenkomst ondertekend door de Beroepsvereniging van Bewakingsondernemingen (BVBO), de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en de vakorganisaties ACV en ABVV⁵⁹. In deze overeenkomst nemen alle betrokken partijen formeel afstand van bewakingsondernemingen die beroep doen op schijnzelfstandigen.

Ook zou er een strikt regulerend overheidsoptreden ten aanzien van het fenomeen, in alle sectoren, in voorbereiding zijn⁶⁰. Door duidelijk aan te geven wie een arbeids-

contract moet ondertekenen en door ondubbelzinnige criteria op te stellen die toelaten werknemers van zelfstandigen te onderscheiden, zou een belangrijke stap worden gezet in de aanpak van het probleem. Het ziet er evenwel naar uit dat de opbouw van een adequate regelgeving terzake een vrij complexe evenwichtsoefening zal worden. Zo werpen de vertegenwoordigers van een aantal sectoren, waaronder advocaten en architecten, nu reeds op dat oprechte zelfstandigen door de nieuwe regeling te hard zullen worden aangepakt⁶¹.

Een ander probleem behelst niet zozeer de proactieve controle ten aanzien van de bewakingsondernemingen op zich, doch wel de overheidscontrole ten aanzien van de veiligheidsactoren in het algemeen. Bepaalde belangengroepen binnen de private veiligheidszorg zijn van mening dat een aantal instanties zich inlaten met activiteiten die dicht aanleunen bij de bewakingsactiviteiten zoals bepaald in de wet tot regeling van de private veiligheid⁶², zonder hierbij te ressorteren onder de regelgeving die van toepassing is op de private bewakingsondernemingen⁶³. Hierbij wordt vooral verwezen naar de stadswachten, een initiatief waarmee men destijds zowel de veiligheid en het welzijn van de burgers in de steden als de werkgelegenheid wenste te bevorderen⁶⁴.

Gezien de stadswachten geen opdrachten aanvaardden van private entiteiten en onder het exclusieve gezag staan van de lokale overheden, gaat de vergelijking met de private bewakingsondernemingen niet zondermeer op. Wel kan men zich afvragen of de verschillen qua overheidstoezicht ten aanzien van beide groepen niet te omvangrijk zijn. De bewakingsagenten en de bewakingsondernemingen worden immers vrij diepgaand gescreend terwijl de stadswachten, die zich ondermeer moeten toeleggen op het voorkomen van daden die een uiting zijn van een gebrek aan burgerzin en de lokale veiligheid dienen te bevorderen⁶⁵, slechts een zeer summiere opleiding genieten en aan vrij beperkte toelatingsvoorwaarden moeten voldoen⁶⁶.

Het ziet er dan ook naar uit dat de overheid, die een integrale aanpak van onveiligheidsfenomenen nastreeft⁶⁷, er niet toe komt om een integraal toezicht op de veiligheidsactoren te bewerkstelligen. Dit laatste zou echter een *conditio sine qua non* zijn voor een degelijke aanpak van maatschappijverstorende fenomenen⁶⁸.

2. DE CONTROLE OP HET GEBRUIK VAN MIDDELEN EN METHODES VAN BEWAKING

Naast de proactieve controle op de private bewakingsondernemingen en het bewakingspersoneel, die de toegang tot de bewakingsmarkt reguleert, vormt de controle op het gebruik van middelen en methodes een tweede belangrijke vorm van overheidsinterventie ten aanzien van de private veiligheidssector. Omdat een aantal methodes van bewaking, en ook de middelen die hierbij worden ingezet, in bepaalde gevallen een specifiek gevaar kunnen betekenen voor de openbare orde, creëerde de wetgever bij de totstandkoming van de wet tot regeling van de private veiligheid de mogelijkheid om deze middelen en methodes aan specifieke eisen te onderwerpen⁶⁹.

2.1. Het dragen van wapens

Zo is het dragen van wapens bij de uitvoering van bepaalde bewakingsactiviteiten verboden. Dit is ondermeer het geval voor diensten van beheer van alarmcentrales, het begeleiden van groepen van personen met het oog op de verkeersveiligheid, het verichten van vaststellingen m.b.t. de onmiddellijke toestand van goederen in opdracht van de bevoegde overheid en het toezicht op en de controle van personen op voor het

publiek toegankelijke plaatsen⁷⁰. Indien activiteiten van toezicht op en bescherming van roerende of onroerende goederen worden uitgevoerd op voor publiek toegankelijke plaatsen, is ook hier het dragen van wapens niet geoorloofd.

Het is bovendien zo dat enkel de bewakingsagenten die over een bijzonder bekwaamheidsattest wapendracht beschikken gewapende bewakingsopdrachten mogen uitoefenen⁷¹. De wet tot regeling van de private veiligheid bepaalt ook dat agenten die niet over een ervaring van zes maanden beschikken, tijdens het uitoefenen van gewapende bewakingsopdrachten, steeds vergezeld moeten worden door minstens één ervaren bewakingsagent⁷².

Naast het individuele bewakingspersoneel dienen daarenboven de bewakingsondernemingen zich in verband met de wapendracht naar diverse bepalingen te schikken. Zo veronderstelt het gebruik van wapens de bijzondere toestemming van de Minister van Binnenlandse Zaken⁷³. Ook moeten de betrokken bewakingsondernemingen in een wapenkamer voorzien en een verantwoordelijke aanduiden die permanent het gebruik van wapens registreert. Telkenmale een wapen buiten het kader van schietoefeningen wordt afgevuurd, moet dit binnen de drie dagen in een omstandig verslag worden gemeld aan de Minister van Binnenlandse zaken.

2.2. *Het vervoer van waarden*

Nadat het aantal overvallen op geldtransporten in 1995 een hoge vlucht⁷⁴ nam, onderwierp de overheid door middel van diverse uitvoeringsbesluiten ook deze tak van de bewakingssector aan specifiek overheidstoezicht. Dit moest de veiligheid van de burgers en van de personen die de waardentransporten uitvoeren verhogen en potentiële daders maximaal ontraden⁷⁵. Om deze doelstellingen te realiseren dienen de betrokken bewakingsagenten een bijzonder bekwaamheidsattest waardentransport te vererven⁷⁶. Dit attest wordt afgeleverd na een specifieke opleiding waarin ondermeer rijtechnieken worden aangeleerd die moeten bijdragen tot een veilig waardenvervoer⁷⁷. Ook leren de agenten tijdens deze opleiding gepast te reageren in crisissituaties en wordt er ingegaan op de samenwerking met de politiediensten. De lokale evenals de federale politiekorpsen zijn immers betrokken bij de waardentransporten en dit zowel door het verlenen van bijstand bij risicovolle transporten als door de controle op de naleving van de specifieke veiligheidsvoorschriften door de bewakingsondernemingen⁷⁸.

Verder werd ook de procedure die door de bewakingsagenten moet worden gevolgd bij het laden en lossen van waarden uitvoerig geregeld bij Koninklijk Besluit⁷⁹. Hierin werd ondermeer bepaald dat op iedere plaats waar een transport halt houdt, een beveiligde ruimte moet worden voorzien. Een dergelijke ruimte, die uit inbraakwerend materiaal is opgebouwd, laat toe dat de agenten de waarden manipuleren op een plaats waartoe het publiek geen toegang heeft en onttrokken is aan het zicht van derden. Tenslotte werden ook een aantal specifieke kenmerken van de gebruikte voertuigen en de containers met neutralisatiesystemen (intelligente boxen) vastgelegd.

2.3. *Activiteiten van sociale controle*

De activiteiten van sociale controle vormen een derde categorie van bewakingsactiviteiten die aan bijkomend overheidstoezicht werden onderworpen. Concreet gebeurde dit door bij de wetwijziging van 1999⁸⁰ een activiteit toe te voegen aan het eerste artikel van de wet tot regeling van de private veiligheid, zijnde het *toezicht op en con-*

*trole van personen met het oog op het verzekeren van de veiligheid op het voor publiek toegankelijke plaatsen*⁸¹. Hierbij had men vooral de bedoeling om de portierswereld, die in een vrij gewelddadige context was verzeild, aan de wet tot regeling van de private veiligheidszorg te onderwerpen en op deze wijze te saneren⁸². Door de wetswijziging van 1999 werden alle personen die activiteiten van sociale controle uitoefenden aanzien als bewakingsagent. Hierdoor werden ze aan alle wettelijke eisen onderworpen, gesteld door de wet tot regeling van de private veiligheid, en werden de werkgevers van deze bewakingsagenten logischerwijs beschouwd als bewakingsonderneming of interne bewakingsdienst⁸³.

Ten eerste bracht deze reglementering enige duidelijkheid over de toegangscontrole, als bijzondere vorm van toezicht op personen, en meer bepaald over de controle van de kleding en de handbagage, door de bewakingsagent, van personen die een publiek toegankelijke plaats wensen te betreden. Omtrent het feit of een bewakingsagent al dan niet gerechtigd was dergelijke controles uit te voeren, bestond er voorheen immers allerminst consensus⁸⁴.

Thans stelt de wet tot regeling van de private veiligheid dat de controle van de kledij en de goederen verboden is, behoudens in een tweetal specifieke gevallen. Ten eerste zijn dergelijke activiteiten geoorloofd bij toegangscontroles⁸⁵, waarbij de controle uitsluitend gericht is op het opsporen van wapens of gevaarlijke voorwerpen die het goede verloop van een welbepaald evenement kunnen verstoren of de veiligheid van de aanwezigen in gevaar kunnen brengen. Dergelijke controles mogen enkel worden uitgevoerd op voor publiek toegankelijke plaatsen, mits toestemming van de betrokken burgemeester.

Vervolgens kunnen er in bepaalde gevallen ook uitgangscntroles worden uitgevoerd, gericht op het vaststellen of voorkomen van de ontvreemding van goederen, door de werknemers van bepaalde ondernemingen, indien de desbetreffende goederen voor de samenleving een bijzonder veiligheidsrisico kunnen uitmaken⁸⁶.

Bovendien werden deze controles aan een aantal cumulatieve uitoefeningsvoorwaarden onderworpen. Zo kunnen de bewakingsagenten enkel personen van hetzelfde geslacht controleren, indien de gecontroleerde personen hiervoor hun toestemming gaven. De controles geschieden niet systematisch en hebben uitsluitend betrekking op goederen die relevant zijn in het licht van hun wettelijk doel. Ze bestaan tenslotte enkel uit een oppervlakkig aftasten van de kledij of uit de controle van de handbagage van de betrokken en de goederen die door hem worden voorgelegd. Bij uitgangscntroles is ook de controle van de goederen die zich in het voertuig van de gecontroleerde persoon bevinden toegelaten.

2.4. Specifiek toezicht op andere activiteiten van bewaking

In 2003 verscheen ook een Koninklijk Besluit dat bijkomend een drietal methodes van bewaking verder reguleert⁸⁷. Meer concreet werden de mobiele bewaking, de winkelininspectie en het gebruik van honden aan bijkomende vereisten onderworpen. Ook werd een permanente verbinding met een oproepcentrale bij bepaalde bewakingsopdrachten verplicht. Volgens de wetgever was de verdere uitbouw van de vereisten aangaande deze bewakingsactiviteiten nodig om de rechten en vrijheden van de burgers optimaal te kunnen waarborgen, om de veiligheid van de bewakingsagenten tijdens de uitoefening van de bewakingsactiviteiten te maximaliseren en om de interventiemogelijkheden van politiediensten en hulpdiensten te verbeteren⁸⁸. De nieuwe richtlijnen

dienen volgens de overheid eveneens te worden aanzien als een verhelderende afbakening van de functies van de bewakingsagent, wat de juridische duidelijkheid van de wet tot regeling van de private veiligheid en haar uitvoeringsbesluiten ten goede moet komen.

2.5. De controle op het gebruik van middelen en methodes in de praktijk

In verband met de praktische uitvoering van de overheidscontrole ten aanzien van bepaalde methoden van bewaking lijkt vooral het toezicht op activiteiten van sociale controle in sommige gevallen problematisch te zijn, meer bepaald in de situaties waarin deze bewakingsactiviteit door vrijwilligers wordt uitgevoerd.

Voor verenigingen die één of ander evenement organiseren werd er immers een meer soepele regeling uitgewerkt. Zo kunnen non-profit organisaties⁸⁹ die een evenement organiseren en hierbij de toegang wensen te controleren, beroep doen op natuurlijke personen die slechts sporadisch en onbezoldigd toegangscontroles uitvoeren⁹⁰. Bovendien kan dit enkel nadat de burgemeester van de plaats waar het evenement plaatsvindt hiervoor toestemming verleende, na advies van de korpschef. De personen die vrijwillig de toegangscontrole uitvoeren dienen tevens een aantoonbare band te hebben met de organiserende vereniging.

Het probleem situeert zich in het feit dat dit vrijwilligersstatuut frequent wordt misbruikt door individuen die portiersdiensten aanbieden, maar die wensen te ontsnappen aan de vereisten die zijn opgenomen in de wet tot regeling van de private veiligheid. Zo zouden veelal dezelfde personen opduiken aan de deuren van diverse fuiven of andere evenementen. Deze personen, vaak gekend bij de politie, beschikken tijdens de duur van het evenement over een lidkaart van de organiserende vereniging en ontwijken zo de regel dat enkel leden van de vereniging activiteiten van sociale controle kunnen uitvoeren tijdens het evenement.

Tevens lijken de burgemeesters, die hun toestemming moeten geven voor de uitvoering van toegangscontroles, geen oog te hebben voor het probleem en dit vooral omdat ze niet op de hoogte zijn van de wetgeving terzake. Er moet ook worden opgemerkt dat het probleem in principe deels zou kunnen worden aangepakt door een consequente toepassing van de regelgeving inzake de verenigingen zonder winstoogmerk. Zo is het verplicht dat vzw's een ledenlijst bekendmaken⁹¹. Aan de hand van deze lijst zou zodoende kunnen worden achterhaald of de personen die zich aanbieden om de toegangscontrole te verzorgen, effectief een band hebben met de organiserende vereniging. Van deze optie wordt echter om onbekende redenen geen gebruik gemaakt.

Dit alles zorgt ervoor dat de wettelijke middelen die werden gecreëerd om de wan-toestanden in de portierswereld een halt toe te roepen, deels worden uitgehouden.

3. DE REACTIEVE OVERHEIDSCONTROLE

Hoewel het aanneembaar lijkt dat de bovenstaande maatregelen de overheid in staat stellen om de bewakingsmarkt enigszins te vrijwaren van minder betrouwbare ondernemingen of individuen en de toepassing van ongeoorloofde bewakingsmethoden deels uit te sluiten, ziet eenieder echter in dat de proactieve vormen van controle, in functie van de effectiviteit, de ondersteuning van een reactief controle- en sanctieapparaat veronderstellen. In de wet tot regeling van de private veiligheid werden dan ook

diverse mechanismen geïntegreerd die de mogelijkheid bieden om inbreuken op de desbetreffende regelgeving te detecteren en te beteugelen.

De activiteitenverslagen die de bewakingsondernemingen ieder jaar aan de Minister van Binnenlandse Zaken dienen toe te sturen vormen een eerste mogelijkheid voor de ambtenaren van de Directie Private Veiligheid om te verifiëren of de betrokken ondernemingen in regel zijn met alle wettelijke bepalingen⁹². Verder worden de bewakingsondernemingen ook doorgelicht bij een vergunningsaanvraag of bij de aanvraag tot een vernieuwing van de verleende vergunning en kunnen er controles worden uitgevoerd op aangeven van de reguliere politiediensten of na een klacht van een burger. In 2003 werden er door de Directie Private Veiligheid 584 PV's opgesteld. Het merendeel van deze PV's, 473 in totaal, volgden op een inbreuk binnen de bewakingssector⁹³.

Indien er bij een controle inbreuken worden vastgesteld voorziet de wet tot regeling van de private veiligheid voor de Minister van Binnenlandse Zaken in de mogelijkheid om de vergunning van een bewakingsonderneming te schorsen of in te trekken⁹⁴. Dit is ondermeer mogelijk wanneer de bewakingsonderneming de wet tot regeling van de private veiligheid en haar uitvoeringsbesluiten niet in acht neemt of indien de onderneming niet meer aan de voorwaarden tot het krijgen van een vergunning voldoet. Ook kan de vergunning worden ingetrokken, of worden geschorst, in het geval dat de onderneming activiteiten uitoefent die onverenigbaar zijn met de openbare orde, de inwendige veiligheid of uitwendige veiligheid van de staat. Het sanctioneren bij wijze van het schorsen of het intrekken van een verleende vergunning kan tenslotte ook worden toegepast wanneer de bewakingsonderneming de naleving van de regelgeving op de bewakingssector door haar personeelsleden, onvoldoende controleert.

De schorsing kan maximaal zes maanden bedragen, in tegenstelling tot de intrekking van de vergunning die niet beperkt is in tijd en volgens de wetgever als een definitieve sanctie moet worden aanzien⁹⁵. In het geval van een intrekking van de vergunning is de onderneming dan ook genoodzaakt om opnieuw een vergunningsaanvraag in te dienen als ze haar activiteiten wenst te hervatten⁹⁶. De schorsing of de intrekking van een vergunning kan naar plaats en activiteit worden gespecificeerd⁹⁷. Op deze manier kan de overheid vrij specifieke en genuanceerde sancties opleggen⁹⁸.

Er moet worden opgemerkt dat deze intrekking of schorsing een zeldzaam gegeven is. Zo werd er in 2003 slechts in één geval overgegaan tot de intrekking van de vergunning⁹⁹.

Ten aanzien van de individuele bewakingsagent beschikt de overheid eveneens over de mogelijkheid om tijdelijke, dan wel definitieve, sancties op te leggen¹⁰⁰. Meer concreet kan de Minister van Binnenlandse Zaken de identificatiekaart van de bewakingsagent intrekken of voor een periode van maximaal zes maanden schorsen. Dit is het geval als de bewakingsagent de wet tot regeling van de private veiligheid en de bijhorende uitvoeringsbesluiten niet naleeft of wanneer niet meer voldaan wordt aan de voorwaarden gesteld in de wet¹⁰¹. Ook bij deze sanctie is het mogelijk om enige variatie in te bouwen wat betreft plaats en bewakingsactiviteit.

Verder kunnen inbreuken ten aanzien van artikel 8, § 2, tweede tot vijfde lid en artikel 11 van de wet tot regeling van de private veiligheid strafrechtelijk worden gesanctioneerd met een geldboete van €25 tot €25.000¹⁰². Het gaat hierbij respectievelijk over inbreuken gepleegd op de bepalingen betreffende het gebruik van wapens en inbreu-

ken gepleegd tegen het verbod zich als bewakingsonderneming te mengen in een politiek conflict, een arbeidsconflict, mutualistische aangelegenheden of activiteiten van sociale controle op de openbare weg. Inbreuken ten aanzien van artikel 10 van de Bewakingswet, dat de meldingsplicht van de bewakingsondernemingen ten aanzien van de rechterlijke instanties regelt, worden gestraft met een geldboete van €2,5 tot €2.500.

Omdat het volgens de wetgever niet langer opportuun was om de parketten te belasten met inbreuken die vooral van administratieve en deontologische aard zijn, zoals het werken zonder vergunning, werden door de jaren heen een groot aantal inbreuken op de wet tot regeling van de private veiligheid gedepenaliseerd¹⁰³. De wetgever was immers van mening dat er van de administratieve geldboetes, hoewel ze geen invloed hebben op het strafregister en in mindere mate de eer van de overtreder aantasten, een onmiskenbaar afschrikwekkend effect uitgaat¹⁰⁴. Zodoende kunnen thans alle inbreuken op de desbetreffende wet en haar uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van de inbreuken zoals opgenomen in artikel 18 van de wet, door middel van een administratieve geldboete, van €100 tot €25 000, gesanctioneerd¹⁰⁵. Sinds kort is het ook mogelijk om in het geval van een inbreuk in eerste instantie een waarschuwing te richten aan de overtreder¹⁰⁶. Tevens kan er een minnelijke schikking worden voorgesteld die de procedure tot het opleggen van een administratieve geldboete doet vervallen.

Het feit dat de private bewakingsondernemingen hoofdzakelijk worden gecontroleerd na een vergunningsaanvraag of op basis van het jaarlijkse activiteitenverslag, doet evenwel de vraag rijzen of de overheidscontrole zichzelf op deze manier niet reduceert tot een eenzijdige papieren controle, wat de bewakingsondernemingen toelaat om op illegale of semi-legale wijze actief te zijn in de private veiligheidssector. Het is bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat een bewakingsonderneming zich laat verleiden om een bewakingsactiviteit uit te oefenen waarvoor ze niet is vergund. Een eenzijdige administratieve controle lijkt evenwel niet het aangewezen middel te zijn om een dergelijke inbreuk vroegtijdig te detecteren.

Een voldoende aantal controles in het veld moet dan ook worden aanzien als een noodzakelijk sluitstuk van de proactieve controle. Het is echter zo dat de controles in het veld vooral plaatsvinden na een klacht¹⁰⁷. Zodoende bestaat het gevaar dat de reactieve controles zich beperken tot ad hoc controles, zonder dat er sprake is van een welbepaalde strategie.

Een goede samenwerking met de politiediensten vormt een mogelijkheid om deze leemte op te vullen. Recent onderzoek wijst immers uit dat de Directie Private Veiligheid, als één van de weinige inspectiediensten, tevreden is over haar potentieel aan medewerkers.¹⁰⁸ Een belangrijk argument hierbij is dat de politiediensten een groot deel van de inspectieopdrachten in het veld voor hun rekening nemen. Naast de richtlijn MFO-4¹⁰⁹, die een overzicht geeft van de taken van zowel de lokale politie als de federale politie in het controlebestel, werd in dit kader bijvoorbeeld ook "Polnet SPV" opgericht¹¹⁰. De bedoeling van dit initiatief is om in iedere politiezone een aanspreekpersoon aan te stellen in verband met de controle op de private bewakingsondernemingen. Op deze manier zou men kunnen vermoeden dat de administratieve controle vanuit de Directie Private Veiligheid op een constructieve wijze wordt ondersteund door een controle in het veld, in hoofdzaak uitgevoerd door de politiediensten, waardoor de bewakingssector zowel op een administratieve als een meer praktische manier wordt gecontroleerd.

Bij nader inzien blijken de zaken echter niet zo eenvoudig te liggen en kan er niet zonder meer worden gesteld dat de controles die worden uitgevoerd door de politiediensten naadloos aansluiten bij de controles uitgevoerd door de Directie Private Veiligheid. Het controleren van private bewakingsondernemingen behoort immers gezinszins tot de prioriteiten van de reguliere politiediensten. Zo leert contactname met de coördinatie- en steundiensten van Antwerpen, Gent, Kortrijk, Brugge en Ieper ons dat geen enkele medewerker van deze entiteiten zich inlaat met de controle op de private veiligheidssector. Bij de lokale korpsen¹¹¹ waarmee contact werd opgenomen bleek telkens één persoon, de aanspreekpersoon in het kader van Polnet SPV, te zijn belast met het toezicht op de bewakingsondernemingen. Tijdens de gesprekken met deze personen werd echter telkens benadrukt dat er slechts zeer sporadisch controles op de private bewakingsondernemingen worden georganiseerd en dat de aandacht quasi uitsluitend uitgaat naar de naleving van de wet tot regeling van de private veiligheid door de portierswereld.

Desalniettemin moet er worden opgemerkt dat er binnen de Directie Private Veiligheid inspanningen worden geleverd om de controles in het veld, door de eigen agenten en op eigen initiatief, op te drijven.

BESLUIT

Ondanks de enkele problemen die hierboven werden geschetst, wekt de private bewakingsmarkt in ons land een vrij gezonde indruk. Bij middel van het vergunningsstelsel en de proactieve controle lijkt de overheid in staat om "avonturiers en amateurs"¹¹² weg te houden uit een sector die zich toelegt op de veiligheid van de burger, een belangrijk maatschappelijk gegeven. Bovendien reduceert de doorgedreven controle op het gebruik van een aantal delicatesere methoden van bewaking het risico dat bewakingsagenten zich bezondigen aan machtsmisbruik of ander ongeoorloofd gedrag. Tenslotte beschikt de overheid met het hedendaagse sanctiearsenaal over een stok achter de deur waarvan mag worden aangenomen dat ze voldoende afschrikkend werkt. Deze visie wordt ook bevestigd door een aantal buitenlandse studies¹¹³ waarin in de Belgische wet tot regeling van de private veiligheid qua degelijkheid hoog wordt ingeschat.

Daarenboven kan het bestaan van sommige knelpunten, zoals het probleem van de schijnzelfstandigen of de administratieve aard van de controles op de bewakingsondernemingen, niet zondermeer aan een disfunctie van de wet tot regeling van de private veiligheid worden toegeschreven. Ook andere sectoren worden geplaagd door de aanwezigheid van schijnzelfstandigen, waardoor de oplossing eerder op het niveau van de sociale wetgeving moet worden gezocht, bijvoorbeeld in een aanpassing van de regelgeving aangaande het zelfstandigenstatuut. Ook het probleem van de eenzijdige administratieve focus van de overheidscontroles moet in een bredere context worden geplaatst. Deze problematiek lijkt te worden veroorzaakt door de inflatoire toename van het aantal inspectiediensten, en het hieruit voortvloeiende gebrek aan coördinatie tussen deze diensten en de reguliere politie¹¹⁴, eerder dan voort te vloeien uit een slecht functioneren van de Directie Private Veiligheid.

Ondanks het feit dat de Belgische regelgeving op het gebied van private veiligheidszorg van goede kwaliteit is, kan er worden besloten met een uiting van enige bezorgdheid inzake de houding die de overheid de laatste tijd aanneemt ten aanzien van dit fenomeen. Meer bepaald ziet het er naar uit dat de wetgever steeds verder afdrijft van haar

terughoudende standpunt tegenover de privatisering van de politiefunctie. Het wantrouwen ten aanzien van de bewakingssector, zoals die ondermeer sterk tot uiting komt in de voorbereidende stukken van de oorspronkelijke de wet tot regeling van de private veiligheid¹⁵, lijkt in de recentste bijstellingen van deze regelgeving immers plaats te moeten ruimen voor een stimulering van het private initiatief. Zo wordt er in de parlementaire stukken ter voorbereiding van de laatste wetswijziging bijvoorbeeld gesproken over de creatie van een juridische basis die moet toelaten dat een aantal politietaken in de toekomst door bewakingsondernemingen zullen worden uitgevoerd¹⁶. Dit standpunt werd immers al in de regelgeving vertaald met de toelating dat bepaalde vaststellingen met betrekking tot de toestand van goederen die zich op het openbare domein bevinden, voortaan kunnen worden gedelegeerd naar private ondernemingen¹⁷.

Men kan zich dan ook afvragen of deze mentaliteitswijziging en de uitbreiding van de bevoegdheden die er een gevolg van is, de controle op de private veiligheidsmarkt niet in het gedrang zal brengen of minstens bemoeilijken.

NOTEN

* Respectievelijk gewoon hoogleraar K.U.Leuven en attaché bij de Directie Private Veiligheid, Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken

1 Zie hierover ondermeer: WITTE, E., CRAEYBECKX, J. en MEYNEN, A., *Politieke geschiedenis van België van 1830 tot heden*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 1990, 18; VAN OUIRIVE, L., CARTUYVELS, Y. en PONSAERS, P., *Sire, ik ben ongerust: Geschiedenis van de Belgische politie: 1794-1990*, Leuven, Kritak, 1992, 44; SMITS, A., *1830: Scheuring in de Nederlanden. Deel 1: Holland stoot België en daarmee Vlaanderen af*, Heule, UGA, 1983, 133.

2 Zie hierover: VAN OUIRIVE, L., DECORTE, T. en VAN LAETHEM, W., *Private bewaking en opsporing en de grondrechten van de mens: Verslag van een dubbele studiedag op 9 en 18 mei 1995*, Brussel, Politeia, 1995, 236 p.; VAN LAETHEM, W., DECORTE, T. en BAS, R., *Private politiezorg en grondrechten*, Leuven, Universitaire Pers Leuven, 1995, 357 p.

3 Wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden, *B.S.* 7 augustus 1934.

4 ALEN, A. en VANDE LANOTTE, J. (eds.), *Bewakingsmaatschappijen en privé-milities, rechtsvergelijkende studie. Deelrapport 1: Oriëntatienota België*, Gent, 1987, 10.

5 Wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en de bijzondere veiligheid, *B.S.* 29 mei 1990 (hierna verkort geciteerd wet tot regeling van de private veiligheid).

6 *B.S.* 2 oktober 1991.

7 *Parl. St. Kamer* 2002-03, nr. 2328/001, 7.

8 Art. 3, 6° wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsonderneming, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, de wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden en de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective, *B.S.* 3 juni 2004.

9 Art. 493 Programmawet van 27 december 2004, *B.S.* 31 december 2004.

10 Ter vergelijking kan er worden vermeld dat in 2003 925 personen waren vergund als privé-detective. Zie hierover: FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDSEN PREVENTIEBELEID., *Activiteitenverslag 2003*, Brussel, 2003, 5.

11 Deze in deling wordt niet gehanteerd in de wet tot regeling van de private veiligheid.

12 Art. 20, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.

13 VAN CROMBRUGGE, V., "Nieuwe heffingen private veiligheid", *Private Veiligheid*, 1999, afl. 1, 51.

- 14 Art. 3, §1 K.B. van 8 februari 1999 tot vaststelling van de retributies, bedoeld in artikel 20 van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.* 9 maart 1999.
- 15 *Parl. St. Senaat* 1988-89, nr. 775/1, 2.
- 16 Art. 2, art. 5 en art. 6 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 17 De Directie Private Veiligheid (vroeger Algemene Directie van de Algemene Rijkspolitie) ressorteert onder de Algemene Directie Veiligheids en Preventiebeleid, binnen de FOD Binnenlandse Zaken. Zie hierover: FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID, *Activiteitenverslag 2002*, VPB, 7.
- 18 Art. 2, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 19 LANCKSWEERDT, E., "Commentaren en Toepassingsgebied" in ROOSE, P., LANCKSWEERDT, E. en SCHOOLMEESTERS, P., *Bewaking en beveiliging: Praktische gids bij de nieuwe wetgeving*, Brugge, Die Keure, 1991, 21.
- 20 CAPPELLE, J. en VAN LAETHEM, W., *Het statuut van de Privé-detective*, Brussel, Politeia, 1997, 68.
- 21 DE KNOP, M. en BRUYERE, M., "De discretionaire bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken bij het weigeren van een vergunning voor privé-detective", *Vigiles*, 1995, afl. 1, 1995, 48.
- 22 Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, *B.S.* 12 september 1991.
- 23 *Parl. St. Senaat* 1988-89, nr. 775/1, 8.
- 24 *Parl. St. Senaat* 1988-89, nr. 775/1, 8.
- 25 Deze activiteiten zijn het toezicht op roerende of onroerende goederen, de bescherming van personen, het vervoer van waarden, het beheer van alarmcentrales, de controle van personen op voor publiek toegankelijke plaatsen, het begeleiden van groepen van personen met het oog op de verkeersveiligheid en het verrichten van vaststellingen m.b.t. de toestand van goederen op het openbare domein in opdracht van de bevoegde overheid, Art. 1, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 26 MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE RIJKSPOLITIE., *Bewakingsondernemingen, beveiligingsondernemingen, interne bewakingsdiensten: activiteitenverslag van de jaren 1999-2000*, Brussel, Politeia, 2003, 11.
- 27 LANCKSWEERDT, E., *l.c.*, 24.
- 28 Art. 15, §3 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 29 Art. 3 wet tot regeling van de private veiligheid; Art. 3 K.B. van 27 juni 1991 houdende vaststelling van nadere regels met betrekking tot de verzekering tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de bewakingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.* 9 juli 1991.
- 30 K.B. van 14 mei 1991 betreffende de technische uitrusting van bewakingsondernemingen en interne bewakingsdiensten, *B.S.* 28 mei 1991.
- 31 Art. 8, §1 en §4 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 32 Art. 4bis, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 33 K.B. van 21 mei 1991 betreffende het verlenen van vergunningen aan bewakingsondernemingen of interne bewakingsdiensten, *B.S.* 28 mei 1991.
- 34 FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID., *Activiteitenverslag 2003*, Brussel, 2003, 77.
- 35 Art 5, 1° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 36 Art 6, 1° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 37 CAPPELLE, J., "Nieuwe wetgeving voor de bewakings- en beveiligingssector", *Private Veiligheid*, 2001, afl. 9, 42.
- 38 Art. 5 en art. 6 van de wet van 9 juni 1999 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.* 29 juli 1999 (hierna verkort geciteerd de wet van 9 juni 1999 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid).

- 39 Art. 5 en art. 6 van de wet van 9 juni 1999 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid; Art. 6 en art. 7 van de wet van 10 juni 2001 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.* 19 juli 2001 (hierna verkort geciteerd de wet van 10 juni 2001 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid).
- 40 CAPPELLE, J., "Bewakingspersoneel wordt doorgelicht. Vernieuwde Bewakingswet werkt lacunes weg", *Private Veiligheid*, 1999, afl. 3, 52.
- 41 Art. 5, 5° en art. 6, 5° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 42 Art. 2 K.B. van 30 december 1999 betreffende de vereisten inzake beroepsopleiding en ervaring, de vereisten inzake medisch en psychotechnisch onderzoek voor het uitoefenen van een leidinggevende of uitvoerende functie in een bewakingsonderneming of interne bewakingsdienst en betreffende de erkenning van de opleiding, *B.S.* 12 januari 2000 (hierna verkort geciteerd K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten).
- 43 Art. 4 K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 44 CAPPELLE, J., "Opleiding bewakingssector in een nieuw kleedje", *Private Veiligheid*, 2000, afl. 4, 49.
- 45 Art. 7, §1 K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 46 Art. 24 K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 47 Art. 5, 4° en art. 6, 4° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 48 Art. 5, 6° en art. 6, 6° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 49 Zie hierover: K.B. van 18 januari 1991 tot vaststelling van de lijst van de openbare en militaire ambten zoals bedoeld in de artikelen 5, eerste lid, 6° en 6, eerste lid, 6°, van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.* 8 februari 1991.
- 50 HOOGENBOOM, A.B., *Het Politiecomplex. Over de samenwerking tussen politie, bijzondere opsporingsdiensten en particuliere recherche*, Antwerpen, Kluwer, 1994, 357.
- 51 *Parl. St.* Senaat 1988-89, nr. 775/1, 12.
- 52 Art. 8, § 3 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 53 FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID., *Activiteitenverslag 2003*, Brussel, 2003, 79.
- 54 VOSSEN, B., "De wet van 18 juli 1997: een belangrijke stap naar een nieuw beleid inzake veiligheid", *Vigiles*, 1997, afl. 3, 12.
- 55 X, "Akkoord tegen schijnzelfstandigen in privé-bewaking", *Private Veiligheid*, afl. 17, 2003, 42; X, "Schijnzelfstandigen in de bewakingssector... Sociaal aangepakt", *Private Veiligheid*, afl. 2, 1999, 44.
- 56 Art. 2 van de wet van 18 juli 1997 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid.
- 57 *Parl. St.* Kamer 1996-97, nr. 934/1, 1.
- 58 Arbitragehof nr. 126/98, 3 december 1998.
- 59 Persbericht van 8 april 2003 "Strijd tegen schijnzelfstandigen. Ondertekening van een partnerschapovereenkomst voor de sector van privé-bewaking".
- 60 MOUTON, A., "Regering bereidt nieuwe wet voor. De jacht op de schijnzelfstandigen is geopend", *Trends*, 22 april 2004.
- 61 MOUTON, A., "Schijnzelfstandigen: Melkkoe voor RSZ?", *Trends*, 22 april 2004.
- 62 Art. 1, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 63 Gesprek met dhr. Goethals en dhr. De Bock, bestuurders van Cobelguard Security, op 21 januari 2004; Gesprek met mevr. De Clerck, Secretaris Generaal van de Beroepsvereniging van Bewakingsondernemingen, op 27 april 2004.
- 64 MONNISSEN, A., "De Stadswachten", *Vigiles*, 1998, afl. 1, 27.
- 65 Verslag aan de Koning bij K.B. van 19 maart 2003 tot bevordering van de tewerkstelling.
- 66 Rondzendbrief van 19 maart 2003 betreffende specifieke richtlijnen met betrekking tot de Stadswachten - Activa statuut, *B.S.* 4 april 2003.

- 67 Nationaal veiligheidsplan 2004-2007, 7.
- 68 GORIS, P., "Geïntegreerde preventie: dualisering van onze samenleving versterkt of afgeremd?", *De orde van de dag*, 2002, afl. 19, 11-12.
- 69 Art. 8, §5 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 70 Art. 8, §2, wet tot regeling van de private veiligheid.
- 71 Art. 4b, §1b, 7° K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 72 Art. 8, §2 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 73 Art. 1, §1 K.B. van 24 mei 1991 betreffende de wapens die worden gebruikt door de personeelsleden van bewakingsondernemingen en interne bewakingsdiensten, *B.S.* 7 juni 1991.
- 74 DECREAENE, D., "Les attaques de fourgons en Belgique. Une esquisse de l'évolution", *Private Veiligheid*, 1999, afl. 1, 26.
- 75 Zie ondermeer: DE KNOP, M., "Veilig (geld)verkeer. Welke beveiliging voor waardentransporten?", *Politeia*, afl. 2, 1996, 13; VOSSEN, B., "De wet van 18 juli 1997: een belangrijke stap naar een nieuw beleid inzake veiligheid", *Vigiles*, 1997, afl. 3, 14.
- 76 Art. 4 §1 4° K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 77 Art. 14 K.B. van 30 december 1999 inzake beroepsopleiding van bewakingsagenten.
- 78 Ministeriële richtlijn MFO-4 van 4 november 2002 betreffende de taken van de politiediensten inzake private veiligheid.
- 79 K.B. van 7 april 2003 houdende regeling van bepaalde methodes op en de bescherming bij het vervoer van waarden en betreffende de technische kenmerken van de voertuigen voor waardevervoer, *B.S.* 29 april 2003.
- 80 Art. 2 Van de wet van 9 juni 1999 tot wijziging van de Wet tot regeling van de private veiligheid.
- 81 Art. 1, §1, 5° Wet tot regeling van de private veiligheid.
- 82 *Parl. St. Kamer* 1998-99, nr. 2027/1, 2.
- 83 *Parl. St. Kamer* 1998-99, nr. 2027/1, 2.
- 84 VAN LAETHEM, W., "Mag een portier dan toch fouilleren?", *Vigiles*, 1995, afl. 3, 46.
- 85 Art. 8, §6, 1° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 86 Art. 8, §6, 2° wet tot regeling van de private veiligheid.
- 87 K.B. van 7 april 2003 tot regeling van bepaalde methodes van bewaking, *B.S.* 7 mei 2003.
- 88 Omzendbrief SPV-03 van 27 oktober 2003 betreffende de methodes gebruikt bij de uitoefening van bewakingsactiviteiten, *B.S.* 1 december 2003 (hierna verkort geciteerd omzendbrief SPV-03 betreffende de methodes van bewaking).
- 89 *Parl. St. Kamer* 1998-99, nr. 2027/1, 5.
- 90 Art. 2, §1bis wet tot regeling van de private veiligheid.
- 91 Art. 39 van de wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, *B.S.* 11 december 2002.
- 92 FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID, *Activiteitenverslag 2002*, VPB, 79.
- 93 Met betrekking tot de privé-detectives werden 14 PV's opgesteld. Zie hierover: FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID., *Activiteitenverslag 2003*, Brussel, 2003, 77.
- 94 Art. 17, 1° Wet tot regeling van de private veiligheid.
- 95 *Parl. St. Kamer* 1996-97, nr. 934/1, 9.
- 96 ROOSE, P., *l.c.*, 39.
- 97 Art. 17, 1° Wet tot regeling van de private veiligheid.
- 98 *Parl. St. Senaat* 1988-89, nr. 775/1, 19.
- 99 FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE DIRECTIE VEILIGHEIDS- EN PREVENTIEBELEID., *Activiteitenverslag 2003*, Brussel, 2003, 77.
- 100 Art. 17, 2° Wet tot regeling van de private veiligheid.

- 101 Art. 5 & art. 6 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 102 Art. 18 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 103 Art. 12 van de wet van 18 juli 1997 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid en Art. 15 van de wet van 9 juni 1999 tot wijziging van de wet tot regeling van de private veiligheid.
- 104 *Parl. St. Senaat 1988-89, nr. 775/1, 20.*
- 105 Art. 19, §1 wet tot regeling van de private veiligheid.
- 106 Art. 494 Programmawet van 27 december 2004, *B.S.* 31 december 2004.
- 107 MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN, ALGEMENE RIJKSPOLITIE., *Bewakingsondernemingen, beveiligingsondernemingen, interne bewakingsdiensten: activiteitenverslag van de jaren 1999-2000*, Brussel, Politeia, 2003, 50.
- 108 PONSAERS, P., DE KEULENAER, S. en VANHAVERBEKE, W., *Bijzondere inspectiediensten: empirisch onderzoek naar hun verbaliseringsgedrag*, Gent, Academia Press, 2003, 67.
- 109 Ministeriële richtlijn MFO-4 van 4 november 2002 betreffende de taken van de politiediensten inzake private veiligheid.
- 110 FOD Binnenlandse Zaken, Directie Private Veiligheid, intern document, onuitgegeven.
- 111 De lokale politie van Oostende en de lokale politie van Brugge.
- 112 BOGHAERT, L., "Expansie van de private bewaking en beveiliging: niet ten koste van kwaliteit", *Politeia*, 1991, afl. 1, 43.
- 113 Zie ondermeer: BUTTON, M., *Private Policing*, Devon, Willan Publishing, 2002, 155 p; VAN DIJK, F. en DE WAARD, J., *Publieke en private veiligheidszorg: nationale en internationale trends*, Den Haag, Ministerie van Justitie Directie Algemene Justitiële strategie, 2001, 32 p.
- 114 Zie hierover: PONSAERS, P., DE KEULENAER, S. en VANHAVERBEKE, W., *o.c.*, 271 p; DE BAETS, P., DE KEULENAER, S. en PONSAERS, P., *Het Belgische inspectiewezen. De niet ingeloste belofte*, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu, 2003, 236 p.
- 115 *Parl. St. Senaat 1988-89, nr. 775/1, 1.*
- 116 *Hand. Senaat 2003-04, 2 maart 2004, 3.*
- 117 Art. 1 wet tot regeling van de private veiligheid.